

“Aziatische hoornaar zal wintersterfte bij bijen wellicht opdrijven”

nieuws

De bijen hebben het moeilijk. Gemiddeld 17 procent van alle bijenvolkeren stierven in de winterperiode 2022-2023, dat blijkt uit de jaarlijkse COLOSS-enquête. “De varroamijt is op dit moment de belangrijkste oorzaak van de wintersterfte”, besluit Ellen Danneels, imkerconservator bij Honeybee Valley, een platform en onderzoekscentrum rond honingbijen, bijenziektes en bijenteelt aan UGent. “De sterfte zal komende winter vermoedelijk nog hoger liggen door de toegenomen aanwezigheid van de Aziatische hoornaar.”

6 NOVEMBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 6 NOVEMBER 2023 17:32

Joris Rigo

Lees meer over:

[bij](#)

[klimaat](#)

[dierziekten](#)

[honing](#)

Wintersterfte

Vorige winter bedroeg de bijensterfte in ons land 17 procent. Dat blijkt uit de jaarlijkse COLOSS-enquête die in België door 764 imkers werd ingevuld en peilt naar het kolonieverlies bij bijen. “Een normale bijensterfte bedraagt circa tien procent, alles wat daarboven ligt wordt als ‘abnormaal’ gezien. We zitten al jaren boven die tien procent maar acht jaar geleden hadden we een piek van 35 procent”, vertelt Danneels. Opvallend is dat er een significant verschil is tussen Vlaanderen en Wallonië. Wallonië rekende af met 14 procent wintersterfte, terwijl Vlaanderen 21,8 procent wintersterfte te verwerken kreeg. Brussel is koploper met 33,3 procent, terwijl Luxemburg het laagste scoort met 9,2 procent wintersterfte. Nochtans zijn de nieuwe cijfers net iets beter dan vorig jaar want in de winterperiode van 2021-2022 bedroeg de bijensterfte gemiddeld 20 procent.

Danneels onderstreept dat bijensterfte een complex gegeven is met niet één, maar vaak verschillende oorzaken die spelen. “De varroamijt is op dit moment de belangrijkste oorzaak van de wintersterfte. De sterfte zal komende winter vermoedelijk hoger liggen door de toegenomen aanwezigheid van de Aziatische hoornaar die de bijenvolkeren onder druk zet”, vertelt Danneels.

Varroamijt

De varroamijtziekte (varroatose) bij bijen wordt veroorzaakt door de ectoparasiet *Varroa destructor* die zich reproduceert in het bijenbroed. De exotische parasiet is een grote bedreiging voor de Europese honingbij en zet de gezondheid van bijenvolkeren onder druk. “De varroamijt is sinds de jaren '80 een groot probleem en op dit moment nog de hoofdoorzaak van wintersterfte bij bijen, de behandeling van deze mijt in de bijenvolkeren blijft daarom cruciaal”, aldus de imkerconservator.

Uit de data van de enquête blijken dat imkers die geen mijtenbehandeling doen, een wintersterfte hebben van 27 procent. De behandeling van de mijten kan met verschillende chemische en niet-chemische methoden. In Wallonië blijken imkers vaker te kiezen voor harde chemische acariciden (Wallonië 43% t.o.v. Vlaanderen 13%). Uit de studie blijkt dat harde chemische behandelingen kunnen geassocieerd worden met tien procent minder wintersterfte, en het toedienen van een biotechnische methode resulteert in zeven procent minder wintersterfte. De resultaten dienen echter met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden gezien het een digitale bevraging betreft die slechts door een beperkte groep imkers werd ingevuld. 8,4 procent van de imkers geeft aan geen varroabehandeling te hebben uitgevoerd.

“We merken dat bijen zwakker worden en de mijten resistentier door decennialange chemische behandelingen. Om die reden denken we dat het beter is om af te stappen van die agressieve chemische behandelingen maar de alternatieven zijn niet eenvoudig”, vertelt Danneels. “Met een biotechnische methode kan de imker op een bepaald moment het broed in de bijenkast beperken of stopzetten waardoor de mijtenpopulatie zonder chemische middelen beheerst kan worden. Bovendien wordt er veel ingezet op selectie van bijenvolkeren die een bepaalde resistentie hebben voor varroamijten.”

Aziatische hoornaar

Door de sterke opmars van de Aziatische hoornaar in België werden imkers in de enquête ook bevraagd naar de invasieve exoot op hun bijenstand. In de periode mei-juni, wanneer de enquête werd afgenomen had 42 procent van de imkers minstens één Aziatische hoornaar op de bijenstand gezien. 55 procent van de imkers beschermt zijn bijenkasten niet tegen de wespensoort, terwijl 19 procent selectieve vallen had geplaatst.

“De Aziatische hoornaars op de bijenstanden zijn een groter probleem dan vorig jaar. Het effect van de invasieve soort op de bijensterfte kunnen we nu moeilijk inschatten maar we hebben een sterk vermoeden dat het effect van de Aziatische hoornaar op bijensterfte volgende winter groter zal zijn. Het aantal nesten van de Aziatische hoornaar ligt dit jaar beduidend hoger”, besluit de imkerconservator.

Volgens Danneels starten de koninginnen van de Aziatische hoornaars in maart met het bouwen van de primaire nesten. Op dat moment komen de hoornaars nog niet tot bij de bijenkasten omdat de nood aan suikers hoger is dan de behoefte aan eiwitten, licht Danneels toe. “Rond augustus en september hebben de Aziatische hoornaars grotere nesten en larven die gevoed moeten worden met eiwitten. Dan komen de hoornaars naar de bijenstanden om bijen te vangen”, aldus Danneels

Het einde van de zomer is net een cruciale periode voor de bijen die zich dan voorbereiden op de winter. Het probleem is niet enkel dat het bijenvolk wordt uitgedund door predatie van de Aziatische hoornaar, maar bovendien krijgt het volk te maken met grote stress door de aanwezigheid van de wespensoort. “De bijen durven niet meer uitvliegen en vinden daardoor te weinig voedsel om zich te wapenen tegen de winter waardoor ze dus afzwakken”, vertelt Danneels

Klimaat

“Het klimaat speelt zeker ook mee. In tegenstelling tot wat veel mensen denken is een zachte winter niet goed voor de bijen”, vertelt Danneels. “De bijen gaan bij een strenge winter in een rustperiode en vormen een tros om warmte te genereren, dat is geen enkel probleem voor de bijen. Wanneer er bijvoorbeeld in januari enkele warme dagen zijn, lost de tros en vliegen de bijen uit op zoek naar voedsel waarbij ze veel energie verliezen. Wanneer het dan opnieuw zou vriezen en lang koud blijft komen de bijen in de problemen omdat ze dan terug een tros vormen en veel energie verbruikt hebben tijdens het uitvliegen. Grote temperatuurschommelingen in de winter zijn dus dramatisch voor bijen”, licht Danneels toe. “Ook een nat voorjaar is nefast voor het bijenvolk omdat de bijen dan langer in de kast blijven en dus geen voedsel kunnen halen. Een goede opvolging van voedselaanwezigheid in de bijenkast door de imker is op dat moment cruciaal.”

Uitgelicht

Varroamijt en imidacloprid benadelen samen honingbijen

nieuws

De varroamijt en het neonicotinoïde bestrijdingsmiddel imidacloprid benadelen samen honingbijen bij hun zoektocht naar stuifmeel. Samen verminderen ze het vliegvermogen van ho...

7 JANUARI 2016

[Lees meer](#)

Bron: Eigen berichtgeving / Honeybee Valley

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17

1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)